

# ● مشکلات جوانان؛ نیازمند برنامه ریزی متفکران جامعه

شخصیت کودک را مورد تهاجم قرار می دهند. محیط آموزشی از دیگر عواملی است که سهم قابل توجهی در تربیت فرد ایفا نموده و در واقع کودک و یا نوجوان را می تواند هم در مسیر سازندگی هدایت کند و هم بالعکس.

به بیانی دیگر تربیت و آموزش، فرایند مستمری است که در هیچ دوره از عمر کودک، نوجوان و جوان نباید متوقف شود و در واقع در استمرار پویای این روند است که فرد ضمن رشد ذهنی به رشد اجتماعی نیز دست خواهد یافت و با آگاهی و شناخت کامل نسبت به قوانین مربوط به روابط اجتماعی و درک صحیح جایگاه خود در جامعه، به جهان پیرامون خود پدلی زده، اصل رابطه را برقرار کرده و بدین ترتیب نوعی سازگاری اختیار می کند.

و اما، وقتی انسان اجتماعی امروز ما از دنیای سراسر آموزش خانواده، مدرسه، گروه دوستان و دانشگاه پای فراتر نهاده و به آشوب اجتماعی بزرگتر - جامعه - رهنمون می گردد، تازه هنگام رویارویی او با امواج خروشان ارزشها و ضد ارزشها، هنجارها و ناهنجارهاست.

قبل از آنکه به بحث مشکلات جوانان و عوارض ناشی از آن بپردازیم لازم است تا نخست نگاهی اجمالی به دوران قبل از ایام جوانی - نوجوانی و کودکی - داشته باشیم تا از این رهگذر بتوان به نتایج جامعه‌تری در بررسی پیرامون مشکلات نسل جوان دست یافت.

فرد قبل از ورود به خانواده بزرگتر - جامعه - مراحل نخست تکوین شخصیت را در کانون خانواده سپری می کند. در این دوران خانواده نقش فوق العاده‌ای در شکل گیری شخصیت فرد چه در بعد مثبت و شکوفایی خلاقینها و چه در بعد منفی رشد انحرافات اخلاقی و بروز بزهکاری داراست. به عنوان مثال: در خانواده هائیکه والدین با یکدیگر ناسازگاری اختیار کرده اند، موجبات پیدایش محیطی نامساعدونالمن برای فرزندان خانواده فراهم می گردد و در یک چنین شرایطی، اثرات مستقیم برخوردها، در کردار و رفتار بچه ها محسوس خواهد بود. کم توجهی - عدم تأمین نیازهای عاطفی و احساسی فرزند - وجود جو پر خاشاگری و ستیزه جویی - عدم درک نیازهای فکری و اجتماعی کودک همه و همه عواملی هستند که

فرد در این شرایط سنی - جوانی - با انبوهی از تنش ها، هیجانات و طغیانها پیوند خورده که باید گفت اثرات حالات فوق در شرایط زیستی - اجتماعی و فرهنگی متفاوت، دگرگون می باشد.

• • •

نسل جوان در کشور ما با توجه به ساختار مذهبی و اجتماعی آن، با مجموعه ای از مسائل، مشکلات و نارسایی ها روبرو است، که در مقابل، اندیشمندان - مصلحان و متفکران ما رسالتی بس سنگین بردوش شان نهاده شده و آنها هم ارائه طرحها، نظریات و راه حل‌هایی است برای رفع مضللات موجود که فرا راه نسل جوان وجود دارد که در نهایت این عزیزان بسان بازوانی توانمند برای دولتمردان، رهگشای حل مسائل و بحرانهای موجود محسوب گردند.

برنامه ریزی صحیح و جامع برای گروههای سنی مختلف از جمله خیل عظیم جوانان، که تعداد آنان با توجه به نرخ رشد جمعیت، همه ساله با افزایش چشمگیری هم روبروست، از جمله وظایف دست اندرکاران و مسئولین امر می باشد.

اگر چنانچه بتوان با استمداد از طرحها و نظریات صاحب نظران در این خصوص به موفقیت هایی نایل شد مسلماً با افزایش زمینه های علمی - فنی و مادی در جامعه، امکان بهره گیری بهینه از نیروی انسانی فعال جامعه مهیا می گردد. در نتیجه با استفاده مناسب تر از جامعه در مسیر اصولی بهره گرفته ایم و هم بدین ترتیب مانع از به هز رفتن این نیروی عظیم و سازنده خواهیم شد.

البته لازمه برنامه ریزی سالم و اصولی در روند توسعه جامعه، امکان دست یابی سریع به آمار و اطلاعات جامع و درست است تا با تکیه بدان و بر اساس واقعیات، امکانات و استعدادهای موجود بتوان به برنامه ای موفق دست یافت. رشد زمینه های فرهنگی در جامعه از دیگر عواملی است که به بارور نمودن اندیشه ها کمک شایانی می کند. به گفته یکی از مسئولین آموزشی کشور، «انسان

در دوره نوجوانی و جوانی و جوانی پر شورترین، پرتحرک ترین و نیرومندترین حالت و وضعیت را داراست» حال برای مهار این طغیانها و هیجانات، باید زمینه فرهنگی سالم مبتنی بر آراء و اندیشه ها و اعتقادات اسلامی مان در جامعه رشد یابد.

مراد از زمینه های فرهنگی وجود شرایطی مناسب برای هدایت نسل جوان در راستای اعتلای منویات و ارتقاء آگاهی های علمی - مذهبی - اجتماعی، هنری و ... است که البته زمانی این مسیر خواهد بود که امکانات، ابزار و شرایط لازم برای انتقال ارزشها به نسل پویای کشورمان - نسل جوان - مهیا گردد.

فی الحثل با نگاهی به تعداد کتابخانه های موجود کشور شاهد عدم تناسب رشد جمعیت یا افزایش تعدد کتابخانه ها خواهیم بود و یا در رابطه با شمار نشریات نیز همین اصل صادق است. سینما - تئاتر و تلویزیون از دیگر ابزارهای است که نقش بسزایی در ارائه الگوهای تربیتی بهتر برای نسل جوان دارند که متأسفانه باید گفت امروزه نتوانسته اند هر یک به رسالت اصلی خویش بنگرند که باید عمل کنند.

توجه به نکات زیر می تواند در دستیابی به اهداف مورد نظر و پیشبرد نظام مقلس اسلامی مان راهگشا باشد: تشویق هر چه بیشتر جوانان به بالا بردن سطح اطلاعات فنی - علمی و ... توسعه فضای آموزشی و فرهنگی، بالا بردن سطح آگاهیهای عمومی خانواده ها، کمک به محیط فضای ورزشی در سطح کل کشور، اشاعه فرهنگ غنی اسلامی، مقابله با نفوذ فرهنگ های وارداتی، برخورد مسئولانه تر دست اندرکاران با نسل جوان، فعال نمودن مراکز و کانونهای تربیتی - پرورشی جوانان و ایجاد مراکز تربیتی و پرورشی جدید، افزایش تعداد اردوگاههای تربیتی، ایجاد زمینه ای مناسب برای ارتباط فرهنگی با دول اسلامی جهت تبادل اندیشه ها و در یک کلام رشد و توسعه زمینه های شکوفایی خلاقیت ها، استفاده مفید از نیروی فکری و ... نسل جوان.



و هنر و ادب خواهیم بود. البته در این قسمت به ذکر همین نکته بسنده کنیم که تنها آغاز عملیات عمرانی مراکز فرهنگی کافی نبوده، بلکه تمام این پروژه‌ها نیز به همان نسبت حائز اهمیت است.

سازمان جوانان هلال احمر و مراکز پرورش اسلامی جوانان جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی نیز وظایف خطیری بر دوش شان نهاده شده است که اگر گردانندگان آن نگاهی دوباره به شرح وظایف دو مرکز یاد شده بیاندازند، به طور یقین با ما هم عقیده خواهند بود که آنها نیز سهم بسزایی در سازندگی نسل جوان به عهده دارند و این را نیز باید بپذیرند که در حال حاضر از امکانات موجود استفاده مطلوب نمی‌شود و لازم است با برخوردی جدی‌تر و مسئولانه‌تر فعالیت مراکز فوق را تا حد امکان افزایش دهند. بدین ترتیب بخش قابل توجهی از اقشار نوجوانان، جوانان را در قالب اهداف جمعیت، در مسیر کسب ارزشهای اسلامی رهنمون سازند، تا

در خاتمه گفتار، به موازات طرح مسائل و نارسایی‌هایی که در ابتدا برشمردیم، ذکر نکاتی چند جهت رفع عارضه‌های اجتماعی خالی از فایده نیست. اما، قبل از بیان نقطه نظرات و طرحها، آنچه توجه بدان، اهمیت ویژه‌ای دارد، لزوم دقت در برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و آموزشی متناسب با موازین اسلام برای نسل جوان، خاصه مناطق محروم و مرز نشین که در معرض مستقیم هجوم فرهنگی دنیای غرب قرار دارند است. اما طرحها:

— افزایش شمار مجتمع‌های فرهنگی و هنری، افزایش کتابخانه‌ها، تشویق رسانه‌ها به حضور فعالتر در صحنه‌های مختلف جامعه و بالا بردن کیفیت فعالیت‌های هنری از اهم مواردیست که چنانچه مسئولین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی توجه خاصی بدان مبذول فرمایند، یقیناً در درازمدت شاهد کاهش آمار انحرافات اجتماعی و در مقابل، هدایت نسل جوان به فراگیری علم

# \* خانواده نقش فوق العاده‌ای در شکل‌گیری شخصیت فرد چه در بعد مثبت و شکوفایی خلاقیتها و چه در بعد منفی و رشد انحرافات اخلاقی و بروز بزهکاری دارد.

در همین قسمت باید متذکر شد کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان کشور نیز، به لحاظ نوع فعالیت، باید تلاشی به مراتب گسترده‌تر از وضعیت فعلی داشته باشد و در جهت توسعه مراکز کانون در اقصی نقاط کشوری وقف بکشد.

— بررسی و ایجاد شرایط مناسب جهت توسعه فضای کار برای جوانان که خود به نوعی مانع بروز ناهنجاریهای اجتماعی ناشی از بیکاری گشته و در ضمن مانع از ورود بی‌رویه جوانان جوئی کار به کشورهای خارج می‌گردد.

— طی دهه اخیر با ارزیابی نقش نهفت سوادآموزی، شاهد حضوری فعالانه در عرصه محو‌پدیده شوم بیسوادی می‌باشیم و آنچه از این عزیزان، این سربازان و سفیران انقلاب می‌توان انتظار داشت اینکه با حضور گسترده‌تر خود، بیسوادی را از پیکره جامعه ما زدوده و بدین وسیله ریشه بسیاری از مفاسد اجتماعی و عقب‌ماندگیها را برای همیشه بخشکانند.

— گسترش برنامه‌های صدا و سیما — افزایش تولید برنامه‌های آموزشی — تربیتی — اخلاقی، سریال، فیلم سینمایی و تشکیل نشستها و میزگردها جهت بحث و بررسی پیرامون مسائل و مضامین نسل جوان و در مجموع سرمایه‌گذاری بیشتر در راستای تهیه برنامه‌هایی که جاذبه بیشتری برای اقشار مختلف جامعه دارند، از اهم موارد است که اگر مسئولان برنامه‌ریزی صدا و سیما بدان بها دهند در پیوستگی و تحول نسل جوان بسیار موثر خواهد بود.

در مجموع امید می‌رود با تحقق طرحها و برنامه‌های ارائه شده و بسیاری از طرحها و نظرات مهم دیگر، جوانان ما، هر یک بدان درجه از رشد اجتماعی برسند که به مثابه الگویی برای جوانان سایر ملل محسوب گردند. آنگونه که در دوران سالهای دفاع مقدس، نوجوانان ما با حماسه‌هایی که آفریدند هر یک به عنوان نمونه‌هایی بارز از ایمان و ایثار، و اسوه برای ملتها در تاریخ میهنمان درخشیدند.

منشاء خدماتی برای خود، خانواده و جامعه گردند.

— بررسی راه‌های چگونگی جذب اعتبارات تحقیقی به استانها، جهت احیاء مراکز فرهنگی و هنری، تشویق شهرداریها در سطح کشور به اختصاص دادن بخشی از درآمدها برای ایجاد، تکمیل و راه‌اندازی مجموعه‌های فرهنگی، هنری و ورزشی از دیگر طرحهایی است که در این رابطه پیشنهاد می‌شود.

— کمک به ارتقاء سطح آموزش و پرورش از نظر کیفی و کمی — افزایش تعداد مدارس و آموزشگاههای فنی و حرفه‌ای متناسب با رشد جمعیت، شناخت استعدادها و کمک به رشد خلاقیتها و امکان حضور گسترده‌تر در مبادین علمی و پژوهشی جهانی، بررسی شرایط استخدام معلمان، ایجاد زمینه‌ای مساعد برای جذب افراد علاقمند به شغل مقدس معلمي از جمله مسائلی است که در حیطه برنامه‌های وزارت آموزش و پرورش قرار دارد. در واقع تحقق بیشتر در این موارد می‌تواند نتایج مطلوبی را در پی داشته باشد.